caisa Det Nationale Center for AI i Samfundet
The National Center for AI in Society

Tro, håb og kærlighed: Om at bygge Danmarks overblik over brugen af AI i det offentlige

CAISA Forskningsbrief

Forfattere
Küçüksu, Aysel; Gyldenkærne, Christopher H.

Redaktører
Søgaard, Anders; Sønderholm, Julie; Feldt, Johannes N; Bregendahl, Birk

- Publikationsdato: 26. november 2026
- Publiceret af: CAISA, Det Nationale Center for AI I Samfundet, København og Aalborg, Danmark
- Ophavsret: © Forfatterne 2026
- ISSN: 2795-0646
- Dokumentversion: Udgivers PDF, registreret version
- Citation for publiceret version (APA): Küçüksu, A., & Gyldenkærne, C. (2026). Tro, håb og kærlighed: Om at bygge Danmarks overblik over brugen af kunstig intelligens i det offentlige. CAISA - Brief. https://caisa.dk/forskning/tro-haab-og-kaerlighed

Tro, håb og kærlighed: Om at bygge Danmarks overblik over brugen af AI i det offentlige

Af Aysel Küçüksu og Christopher H. Gyldenkærne

Resumé

Den stigende anvendelse af kunstig intelligens (AI) inden for den offentlige forvaltning er ved at omforme, hvordan offentlige institutioner ledes, og hvordan borgere oplever offentlige ydelser. Eftersom de offentlige systemer i stigende grad håndterer følsomme borgeroplysninger og påvirker administrative beslutningsprocesser, er det vigtigt at sikre et demokratisk tilsyn. Dette brief introducerer Offentlig-AI (www.offentlig-ai.dk), en offentligt tilgængelig database, der dokumenterer anvendelsen af AI-projekter på tværs af offentlige institutioner. På baggrund af globale eksempler på AI-transparensinitiativer samt to års erfaring med udviklingen af Offentlig-AI-databasen fremhæver vi, hvordan sådanne infrastrukturer kan muliggøre komparativ forskning, institutionel læring og indbyde til offentlig ansvarlighed i en teknologisk brydningstid. Erfaringerne med databasen viser, at brugerne - forskere, offentlige embedsmænd, teknologiudbydere og demokratiske vagthunde - anvender den på forskellige måder: fra at skabe ny forskningsbaseret viden til at følge udviklingen kritisk og bidrage til bedre dokumentation. Databasen viser samtidig, at den demokratiske værdi af offentlige AI-databaser afhænger af vedvarende, kollektiv deltagelse.

Hovedpunkter

1. Offentlig brug af AI kræver demokratisk transparens.

Efterhånden som AI-systemer i stigende grad behandler følsomme borgerdata og former den offentlige beslutningstagning, er der behov for gennemsigtighedsinfrastrukturer, der muliggør tilsyn, ansvarlighed, opretholdelse af offentlig tillid og beskyttelse af grundlæggende rettigheder.

2. Offentlige AI-databaser dukker op internationalt som forvaltningsværktøjer.

Initiativer, såsom AI Incident Database og regionale AI-systemer, herunder Sistemas de Algoritmos, illustrerer den voksende erkendelse af vigtigheden af logføring af AI-systemer til dokumentation af risici, sammenligning af praksis og forbedring af styringsmekanismer gennem læring.

3. Der er i øjeblikket ingen koordineret national indsats, der kortlægger og evaluerer offentlig AI i Danmark.

Eksisterende initiativer, såsom Kommunernes AI-landkort og den forskningsbaserede Offentlig-AI-database, dokumenterer brugen af AI i danske offentlige institutioner, men med varierende analytisk dybde, dækning og formål.

4. Offentlig-AI tilbyder en forskningsbaseret transparensinfrastruktur.

Databasen dokumenterer formålet, implementeringskonteksten, de tekniske egenskaber og styringsudfordringer ved AI-systemer og -projekter, der anvendes på tværs af kommunale, regionale og nationale offentlige institutioner. Den arbejder også mod at understøtte viden om afhængigheder i offentlig digital infrastruktur og teknologisk suverænitet.

5. Databasen anvendes allerede af en bred kreds af aktører.

Erfaringerne med databasen identificerer fire centrale brugergrupper: forskere, embedsmænd, teknologiudbydere og demokratiske vagthunde. Deres forskellige måder at bruge og bidrage til databasen på viser, at transparensinfrastrukturer kan skabe rum for dialog, korrektion, læring og samarbejde.

6. Værdien af offentlige AI-databaser afhænger af kollektiv deltagelse og økonomisk støtte.

For at forblive nyttig kræver transparensinfrastrukturer vedvarende engagement, hvor interessenter bidrager med data, efterprøver eksisterende oplysninger og anvender den viden, databasen skaber til at styrke det demokratiske tilsyn med brugen af AI i den offentlige sektor.

Hvorfor en offentligt tilgængelig database om kunstig intelligens i den offentlige sektor?

Den stigende anvendelse af kunstig intelligens (AI) i offentlig styring fører til hidtil usete ændringer i forholdet mellem offentlige institutioner og borgere. F.eks. indledte Datatilsynet i september 2025 en undersøgelse af, hvorvidt Region Hovedstaden havde overholdt databeskyttelsesreglerne i forbindelse med et AI-baseret forskningsprojekt, der anvender pseudonymiserede sygehusjournaler fra 3,65 millioner danskere, herunder om der var gennemført en tilstrækkelig konsekvensanalyse.[1] I et andet eksempel erkender Glostrup Kommune, at en medarbejder begik en fejl ved at bruge sprogmodeller til at vurdere en borgerhenvendelse.[2] Det er derfor af afgørende demokratisk betydning, at kløften mellem de to ikke får lov til at vokse, efterhånden som teknologien implementeres. Opførelse og vedligeholdelse af transparensinfrastrukturer, der muliggør meningsfuldt tilsyn med 'algoritmiske styringsværktøjer', er et vigtigt element i denne proces.[3] I Danmark ledsages regeringens ambition om at være blandt verdens førende inden for anvendelsen af AI i den offentlige sektor[4] af betydelige offentlige investeringer i en række større AI-initiativer, herunder signaturprojekter[5] og tre storskalaprojekter,[6] blot for at nævne nogle få. Den hastighed, hvormed disse ambitioner materialiseres, risikerer at udfordre den hellige treenighed i liberale forfatninger: demokrati, menneskerettigheder og retsstat.[7] Offentligt tilgængelige registre over udvikling, implementering og udfasning af AI-projekter kan spille en vigtig rolle i denne sammenhæng. Dette brief introducerer Offentlig-AI (offentlig-ai.dk) ikke kun som en database, men som en levende infrastruktur for gennemsigtighed og et fælles udgangspunkt for dialog, dokumentation og læring om anvendelsen af AI i den danske offentlige sektor. Databasen er tænkt som et fælles rum, hvor forskere, embedsmænd, virksomheder og civilsamfundsaktører kan bidrage med viden, efterprøve og kvalificere eksisterende oplysninger og dermed bidrage til større demokratisk gennemsigtighed om den offentlige sektors brug af AI.[8]

Global læring fra AI-systemers dækning

Gevinsten ved transparensinfrastrukturer er globalt anerkendt, fordi de har potentiale til fundamentalt at udfordre (og endda ændre) den måde, offentlige tjenester leveres og opleves på globalt plan. Der er mange initiativer med varierende grader af sektorbaseret, samfundsmæssigt og geografisk fokus.[9] Et eksempel på et globalt kortlægningsinitiativ er AI Incident Database, der tilbyder offentlig og privat dækning af såkaldte 'AI-hændelser', som repræsenterer tilfælde af AI-systemer fra hele verden, der har (eller næsten har) forårsaget skade.[10] Den giver i øjeblikket adgang til et struktureret og søgbart arkiv med mere end 1.761 dokumenterede tilfælde. Som et eksempel på en database med regional dækning kan man vende blikket mod Sistemas de Algoritmos Públicos, som dokumenterer brugen af AI i den offentlige sektor i 26 lande og territorier i Latinamerika.[11] Databasen muliggør systematisk sammenligning og kvantitativ analyse på tværs af jurisdiktioner og sektorer og understøtter dermed forskning, politikevaluering og offentligt tilsyn.

Nationale databaseeksempler: Det danske landskab

I Danmark er der to centrale initiativer til kortlægning af AI i den offentlige sektor: Kommunernes AI-landkort fra Kommunernes Landsforening og Offentlig AI fra forskere ved Københavns Universitet. AI-landkortet giver et overblik over AI-systemer under træning eller i brug på kommunalt niveau med det formål at gøre det muligt for kommuner at få inspiration og nå ud til kolleger på tværs af kommunegrænser. For hvert dækket AI-system angiver databasen titlen, en kort beskrivelse af, hvad systemet gør, samt den relevante kommune, kontaktperson, sektor og implementeringsstatus.

Offentlig-AI giver et unikt, forskningsbaseret overblik over AI-systemer på kommunalt, regionalt og nationalt niveau og undersøger deres kontekst, udvikling, funktionalitet og effekt. Databasen identificerer:

- hvor og til hvilket formål AI-systemet anvendes,
- hvornår/om det blev introduceret,
- hvordan AI-teknikker anvendes i systemet,
- hvilken type data, der blev brugt til at træne algoritmen,
- om systemet har gennemgået tests, såsom pilotprojekter, herunder eventuelle etiske, juridiske eller tekniske

udfordringer, der er opstået, og hvordan disse blev adresseret, og

- om lignende systemer findes andre steder samt de erfaringer, der er gjort med deres implementering.

Pr. oktober 2026 har databasen registreret 533 synlige og identificerbare AI-implementeringer i Danmark fordelt på 145 offentlige myndigheder.

Databasens nuværende formål er at give en struktureret viden og muliggøre evaluering af et givet AI-systems design, effektivitet og bredere implikationer for offentlig forvaltning. Den udvides nu til at omfatte nye analytiske dimensioner relateret til infrastrukturel suverænitet, herunder oplysninger om hosting- og teknologileverandører samt en vurdering af, hvor transparent det enkelte AI-system er, og i hvilket omfang det kan underlægges en meningsfuld revision.[12]

Hvem bruger Offentlig-AI-databasen og hvordan?

Der er fire hovedtyper af brugere på Offentlig-AI-databasen: forskere, embedsmænd, kommercielle teknologiudbydere og demokratiske vagthunde. Tilsammen giver de indsigt i, hvilke behov databasen skal imødekomme, og vigtigst af alt, hvor der kan opstå krav om større fleksibilitet.

Forskere er aktive brugere af databasen. De konsulterer og citerer dens indhold[13], trækker på sektionen 'Viden og inspiration' og efterspørger ikke mindst muligheden for at gøre deres egen forskning tilgængelig gennem databasen.

Offentlige embedsmænd bruger databasen til at lære af og sammenligne erfaringer på tværs af offentlige institutioner. De undersøger, hvordan AI-systemer bruges andre steder og bidrager i nogle tilfælde med yderligere eller korrigerende oplysninger til eksisterende registreringer. Databasen understøtter dermed læring på tværs af institutioner og skaber samtidig et fælles vidensgrundlag for den offentlige sektor.

Kommercielle teknologiudbydere forholder sig især til registreringer af deres egne systemer og tjenester og bidrager blandt andet ved at stille spørgsmål til eller præcisere de oplysninger, der fremgår af databasen. Det kan give anledning til uenighed, men dialogen kan samtidig bidrage til at øge både præcisionen og sandhedsværdien af de registrerede oplysninger.

En fjerde gruppe, demokratiske vagthunde, består af engagerede borgere, journalister og civilsamfundsaktører, der bruger databasen til at påpege mangler, foreslå forbedringer og efterspørge nye funktioner, som kan gavne både individuelle brugere og den bredere offentligheds oplevelse med databasen.

Disse interaktioner peger alle på spørgsmålet: Hvis det ikke var for databasen, hvor skulle disse brugere så være henne?

Konklusion: En opfordring til at engagere sig i Offentlig-AI

Konsekvenserne af manglende gennemsigtighed i den offentlige sektors brug af AI er reelle og berører i sidste ende borgerne. En åben database over offentlige AI-systemer er derfor hverken en bureaukratisk finesse eller en akademisk disciplin. Den udgør en del af den demokratiske infrastruktur, der skal gøre det muligt at forstå og føre tilsyn med den

Figur 1: Fire brugertyper og deres anvendelse af databasen

Brugertype	Primær aktivitet	Beskrivelse
Forskere	Undersøger, sammenligner og analyserer	Anvender databasen som forskningsressource til at identificere, sammenligne og analysere AI-initiativer i den offentlige sektor. Undersøger desuden databasens metodiske grundlag, herunder definitioner, dækningsgrad, datakvalitet og vedligeholdelsespraksis. (Se eksempel 1 og 2 i appendiks.)
Offentlige embedsmænd	Rapporterer, indhenter viden og evaluerer	Anvender databasen til at bidrage med oplysninger om AI-initiativer i den offentlige sektor og indhente erfaringer fra sammenlignelige projekter. Evaluerer implementerings-erfaringer, udfordringer, resultater og dokumentationspraksis samt kvaliteten og fuldstændigheden af de registrerede oplysninger. (Se eksempel 3-5 i appendiks.)
Kommercielle teknologiudbydere	Bidrager, korrigerer og redegør	Bidrager med oplysninger om AI-systemer og projekter, som udbyderen er involveret i, identificerer manglende eller ukorrekte registreringer og søger at sikre, at udbyderens teknologier og løsninger er korrekt og fyldestgørende repræsenteret. (Se eksempel 6 og 7 i appendiks.)
Demokratiske vagthunde	Undersøger, overvåger og foreslår forbedringer	Anvender databasen som et redskab til gennemsigtighed og ansvarlighed ved at undersøge udbredelsen af AI i den offentlige sektor, vurdere oplysningernes fuldstændighed og tilgængelighed samt foreslå forbedringer, der gør det lettere for offentligheden at følge udviklingen. (Se eksempel 8-10 i appendiks.)

Figuren præsenterer fire centrale brugertyper – forskere, offentlige embedsmænd, kommercielle teknologiudbydere og demokratiske vagthunde – samt deres primære anvendelse af databasen til forskning, evaluering, informationsdeling og offentlig kontrol.

offentlige sektors anvendelse af AI. Værdien af Offentlig-AI afhænger ikke alene af dem, der udvikler og vedligeholder databasen, men også af dem, som bruger den, udfordrer dens oplysninger og bidrager til at forbedre dens vidensgrundlag. På den måde kan databasen understøtte en informeret demokratisk debat og skabe større gennemsigtighed og ansvarlighed omkring den omfattende behandling af borgernes data, som følger med digitaliseringen af den offentlige sektor. Vi afslutter derfor med en direkte opfordring til de fire fællesskaber, der direkte gør brug af Offentlig-AI.

Til forskere: Databasen har allerede nu vist sit potentiale som forskningsinfrastruktur og som udgangspunkt for nye forskningsspørgsmål. Vi inviterer dig til at bruge den, citere den og engagere dig kritisk i de projekter og data, den leverer. Vi opfordrer dig også til at stille dine egne resultater til rådighed gennem den, så viden kan cirkulere i stedet for at akkumulere sig i siloer.

Til offentlige embedsmænd: I er tiltænkt som de primære brugere og bidragydere til offentlig-ai.dk. Betragt Offentlig AI som en fælles institutionel hukommelse, der dokumenterer, hvordan AI og borgerdata anvendes på tværs af den offentlige sektor. Deling af erfaringer gør det muligt at lære af tidligere initiativer, forbedre eksisterende løsninger og undgå at investere offentlige midler i projekter, hvis erfaringer allerede er gjort andre steder. Samtidig kan større åbenhed bidrage til at fastholde offentlighedens tillid og modvirke en udvikling, hvor borgerrettigheder udvaskes af AI i offentlige institutioner, mens institutionernes egne digitale systemer bliver stadig vanskeligere for borgere at gennemskue. Vi opfordrer jer derfor til at bidrage åbent med data og til at betragte gennemsigtighed som en forudsætning for ansvarlig offentlig forvaltning og demokratisk kontrol.

Til kommercielle aktører: Vi opfordrer jer til ikke blot at betragte gennemsigtighed som noget problematisk, der skal håndteres, men som en standard, der skal opretholdes og understøttes. Den langsigtede levedygtighed af offentlige IT-løsninger afhænger af jeres engagement. Med jeres hjælp kan vi synliggøre kritiske leverandør- og cloudafhængigheder i den digitale infrastruktur og dermed bidrage til arbejdet med at styrke Danmarks digitale suverænitet.

Til engagerede borgere og civilsamfundsaktører: Databasen er også et redskab for jer. Brug den aktivt, bidrag til dens udvikling, efterspørg løbende vedligeholdelse, og brug dens dokumentation til at stille kritiske spørgsmål, når der er forskel på det, offentlige institutioner eller leverandører oplyser, og det, der faktisk kan dokumenteres.

Spørgsmålet er ikke længere, om der er behov for en dansk offentlig AI-database. Det understreger mængden af AI-projekter i databasen, interessen og sager, hvor AI-brug udfordrer tilliden. Vi står tværtimod overfor et spørgsmål om, hvem der vil påtage sig ansvaret for at sikre et fælles og varigt overblik over AI i den offentlige sektor. Et overblik, der ikke blot dokumenterer teknologiens anvendelse i dag, men også den fremtidige historie om, hvordan det danske samfund lærte, udviklede sig og konfronterede en virkelighed, der var udfordret af mulighederne og farerne ved AI i offentlig forvaltning. Finansiering, standardisering og databasens fremtidige omfang er fortsat åbne spørgsmål for offentlig-ai.dk-projektet. Erfaringerne fra projektet peger imidlertid på, at meningsfuldt demokratisk tilsyn med offentlige AI-systemer og -projekter kræver infrastrukturer, der gør udviklingen synlig og tilgængelig for offentlig kontrol samt en kollektiv vilje til at vedligeholde dem og deltage i samme. Hvis demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper skal forblive kerneelementerne i liberale demokratier i en tid med AI, skal der etableres og vedligeholdes en fælles infrastruktur, der muliggør gennemsigtighed, tilsyn og ansvarlighed.

Om forfatterne

Aysel Küçüksu er adjunkt i AI og jura ved Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet.

Christopher H. Gyldenkærne er postdoc ved CAISA, Københavns Universitet.

Om CAISA

Det Nationale Center for Kunstig Intelligens i Samfundet (CAISA) er et nationalt konsortium, der samler forskere fra Københavns Universitet, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, IT-Universitetet og DTU i tæt samarbejde med Pioneer Centre for AI (P1).

Som Danmarks uafhængige forskningscenter for kunstig intelligens i samfundet sætter CAISA borgerne i centrum. Vi udfører banebrydende tværfaglig forskning og skaber overblik over nye videnskabelige gennembrud. Funderet i ny og tværfaglig forskning rådgiver vi beslutningstagere i den offentlige og private sektor i, hvordan de bedst udvikler og anvender kunstig intelligens i praksis, så den bidrager til vækst, understøtter demokratiet og styrker digital selvbestemmelse.

Om CAISAs briefs

CAISAs briefs er en del af CAISAs indsats for at sikre, at viden og nye indsigter fra forskningsverdenen styrker beslutningstagere i offentlige myndigheder og private virksomheder – og dermed samfundet som helhed – når det står overfor de muligheder og risici, som hastig teknologisk forandring medfører. CAISA udgiver to slags briefs:

Forskningsbriefs præsenterer forsknings- og evidensbaseret viden inden for AI og samfund i en tilgængelig form.

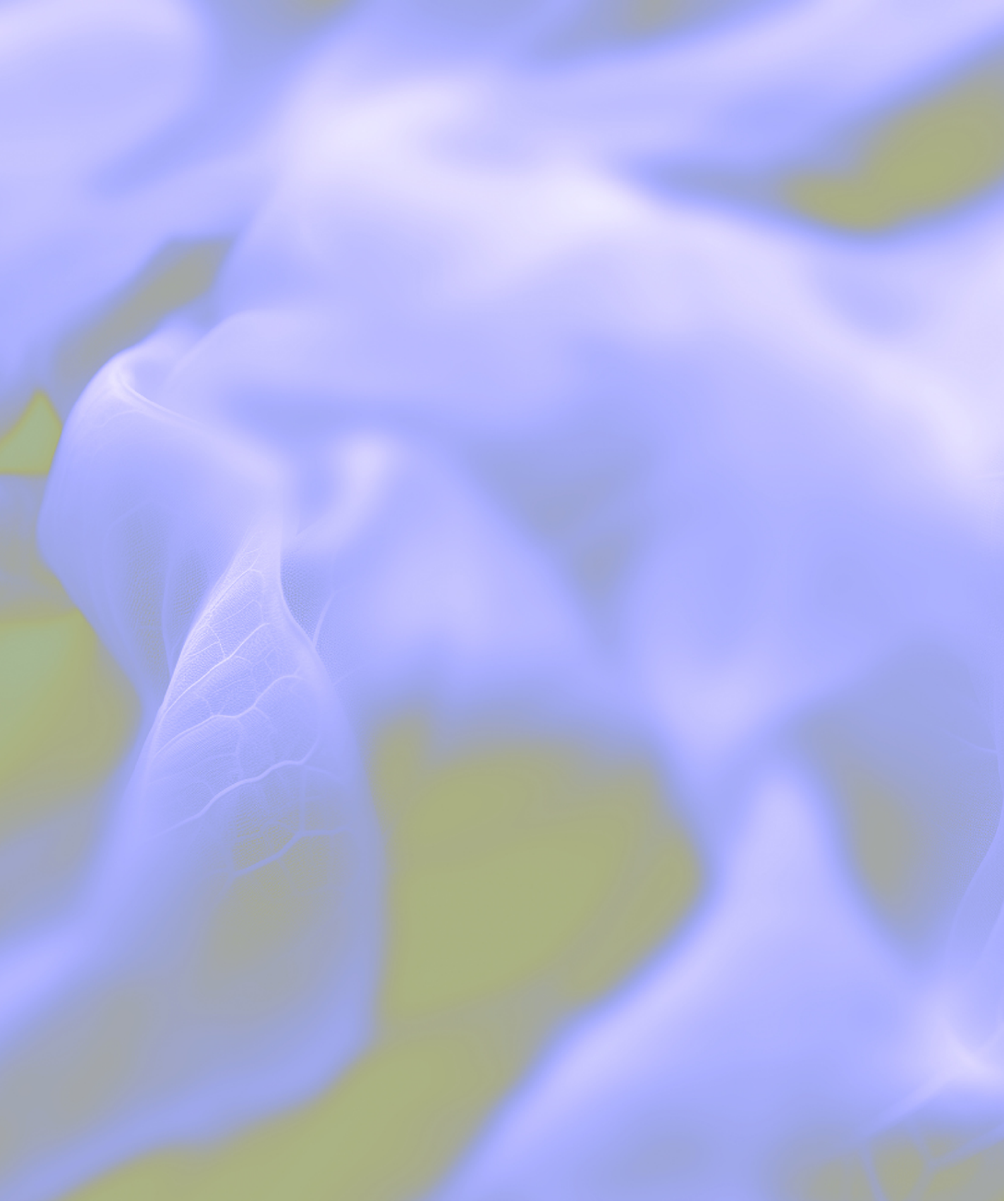
Positionsbriefs udtrykker forfatternes forskningsbaserede og informerede vurdering af vigtige problemstillinger relateret til AI og samfund.

Redaktion

- Anders Søgaard, chefforsker samt professor ved Datalogisk Institut, Københavns Universitet
- Julie Sønderholm, videnskabelig assistent
- Johannes N. Feldt, videnskabelig assistent
- Birk Bregendahl, studentermedhjælper

Alle briefs læses af og modtager kommentarer fra mindst én ekstern uafhængig forsker inden udgivelse. Forfatterne er ansvarlige for indholdet i et CAISA-brief.

caisa

Det Nationale Center
for AI i Samfundet

The National Center
for AI in Society

Slutnoter

1. Datatilsynet. 'Datatilsynet indleder undersøgelse af Region Hovedstaden.' 8. september, 2025. https://www.datatilsynet.dk/presse-og-nyheder/nyhedsarkiv/2025/sep/datatilsynet-indleder-undersoegelse-af-region-hovedstaden.

2. Due, Henning Macdonald. 'Jonas var ikke i tvivl – og han fik ret: Kommunen brugte AI og brød reglerne.' u.å. *DR*. https://www.dr.dk/nyheder/indland/jonas-var-ikke-i-tvivl-og-han-fik-ret-kommunen-brugte-ai-og-broed-reglerne.

3. Nemitz, Paul. 'Constitutional Democracy and Technology in the Age of Artificial Intelligence.' *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences* 376, nr. 2133. 2018. 20180089. https://doi.org/10.1098/rsta.2018.0089.

4. Digitaliseringsministeriet. 'Ny strategisk indsats skal bane vej for kunstig intelligens i Danmark.' 2. december 2024. https://www.digmin.dk/digitalisering/nyheder/nyhedsarkiv/2024/dec/ny-strategisk-indsats-skal-bane-vej-for-kunstig-intelligens-i-danmark.

5. Digitaliseringsstyrelsen. 'Signaturprojekter med kunstig intelligens i kommuner og regioner.' 23. oktober 2025. https://digst.dk/kunstig-intelligens/signaturprojekter/.

6. Berlingske. 'Tre store projekter skal gøre Danmark til AI-mester inden sommer.' 20. marts 2025. https://www.berlingske.dk/politik/tre-store-projekter-skal-goere-danmark-til-ai-mester-inden-sommer?gaa_at=eafs&gaa_n=AWgc1eOlqYqFsq055hWMOwD3F36SPUGDzGK7IhYFm56VFLJfUI73nPX-Fk6l&gaa_ts=6afc5b6c&gaa_sig=jwj0FhkT-QNVias1BHQb5pxGe96HAP5go54AfGWGfjC4fbCaZDNsFNV_yxmBQhWcUaHLhnZu7Lte9uTsETrmPQ%3D%3D

7. Nemitz. 'Constitutional democracy and technology in the age of artificial intelligence'.

   Seidelin, Cathrine, Therese Moreau, Irina Shklovski og Naja Holten Møller. 'Auditing Risk Prediction of Long-Term Unemployment.' Proceedings of the ACM on human-computer interaction 6. no GROUP. 2022. https://dl.acm.org/doi/10.1145/3492827

8. Bidragene samles og gennemgås af det tværfaglige forskerteam på baggrund af offentligt tilgængelige kilder, herunder udbudsmateriale, kommunal dokumentation og mediedækning. Når institutioner eller leverandører gør opmærksom på uoverensstemmelser, indarbejdes relevante rettelser. Brugernes mulighed for at korrigere og kvalificere oplysninger er således en integreret del af databasens design snarere end et udtryk for mangler i datagrundlaget.

9. Konkrete eksempler på sådanne registre findes allerede i en række lande. Det gælder blandt andet det hollandske Algorithm Register, Storbritanniens Algorithmic Transparency Records, det tyske AI Systems in the German Public Service, Uruguays Observatorio de Inteligencia Artificial, det amerikanske AI Use Case Inventory, Canadas Tracking Automated Government (TAG) Register og Colombias Sistemas de decisión automatizada en el sector público colombiano.

10. Responsible AI Collaborative. ´The AI Incident Database.´ https://incidentdatabase.ai/.

11. Universidad de los Andes. ´Sistemas de Algoritmos Públicos.´ https://algoritmos.uniandes.edu.co/.

12. Seidelin et al. 'Auditing Risk Prediction of Long-Term Unemployment.'

13. Küçüksu, Aysel og Henrik Palmer Olsen. 'Kunstig intelligens i det offentlige mangler fælles spillere-gler.' *Berlingske*. 10. januar 2026.

    Ratner, Helene Friis. 'Fra kontroversielle eksperimenter til kedelig AI? AI i den offentlige sektor under forandring.' *ADD Blogpost*. 24. april 2025. https://algoritmer.org/add-blogpost-fra-kontroversielle-eksperimenter-til-kedelig-ai-ai-i-den-offentlige-sektor-under-forandring/

Besøg CAISAs hjemmeside